YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

7 päivänä kesäkuuta 2007 *

Asiassa C-76/06 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 7.2.2006,

Britannia Alloys & Chemicals Ltd, kotipaikka Gravesend (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan solicitor S. Mobley ja solicitor M. Commons,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään F. Castillo de la Torre, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit E. Juhász, R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), G. Arestis ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 1.3.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Britannia Alloys & Chemicals Ltd (jäljempänä Britannia) vaatii valituksessaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-33/02, Britannia Alloys & Chemicals vastaan komissio, 29.11.2005 antaman tuomion (Kok. 2005, s. II-4973; jäljempänä valituksenalainen tuomio) kumoamista; tällä tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen, jonka valittaja oli nostanut EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen

53 artiklan soveltamisesta (Asia COMP/E-1/37.027 – Sinkkifosfaatti) 11.12.2001 tehdystä komission päätöksestä 2003/437/EY (EUVL 2003, L 153, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös); toisaalta se vaatii tämän päätöksen 3 artiklan kumoamista sitä koskevin osin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 17

2 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204) 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 laskentayksikön sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

– –

b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 11 artiklan 3 tai 5 kohdan – – nojalla tehtyyn tietojensaantipyyntöön

– –

2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 laskentayksikköä taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat perustamissopimuksen [81] artiklan 1 kohtaa tai [82] artiklaa – –

– –

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

– –"

Suuntaviivat

3 Komission tiedonannon, jonka otsikko on "Suuntaviivat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa" (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä suuntaviivat), johdanto-osassa todetaan seuraavaa:

"– – suuntaviivoissa esitettyjen periaatteiden tarkoituksena on varmistaa komission päätösten avoimuus ja objektiivisuus suhteessa yrityksiin kuin myös yhteisöjen

tuomioistuimeen; samalla vahvistetaan lainsäätäjän komissiolle jättämä liikkumavara harkintavallalle, jonka perusteella komissio voi määrätä sakoksi enintään 10 prosenttia yrityksen kokonaisliikevaihdosta. Tätä liikkumavaraa on kuitenkin sovellettava yhtenäisen ja syrjimättömän politiikan linjan mukaisesti, joka vastaa kilpailusääntöjen rikkomisen estämiselle asetettuja tavoitteita.

Sakon uusi laskutapa perustuu tästedes jäljempänä esitettyyn kaavaan, joka pohjautuu perusmäärään, jota korotetaan raskauttavien olosuhteiden perusteella ja alennetaan lieventävien olosuhteiden perusteella."

Tosiseikat

4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt sen ratkaistavaksi jätetyn riita-asian tosiseikat valituksenalaisen tuomion 1–10 kohdassa seuraavasti:

"1 Britannia – – on Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka on Australian oikeuden mukaan perustetun M. I. M. Holdings Ltd -yhtiön (jäljempänä MIM) tytäryhtiö. Pasminco Europe (ISC Alloys) Ltd myi lokakuussa 1993 toimintansa sinkkisektorilla MIM:lle, joka siirsi nämä toiminnat Britannialle. Tämä yritys tuotti ja myi sinkkipohjaisia tuotteita, mukaan lukien sinkkifosfaattia. Vuoden 1997 maaliskuussa Trident Alloys Ltd (jäljempänä Trident), joka on Britannian johdon perustama itsenäinen yhtiö, osti edelleen

Britannian toiminnat sinkkialalla 14 359 072 Englannin punnalla (GBP). Britannia on edelleen olemassa MIM:n tytäryhtiönä, mutta se on lopettanut kaiken liiketoimintansa, eikä sillä siis enää ole liikevaihtoa.

2 Vaikka sinkkien ortofosfaattien kemialliset kaavat voivat vaihdella vähäisessä määrin, ne muodostavat yhtenäisen kemiallisen tuotteen, jonka lajinimike on 'sinkkifosfaatit'. Sinkkifosfaattia, jota saadaan sinkkioksidista ja fosforihaposta, käytetään usein maaliteollisuudessa ruosteenestomineraalipigmenttinä. Siitä myydään markkinoilla joko vakiolaatuisena fosfaattina taikka muunnettuna tai 'aktivoituna' sinkkifosfaattina.

3 Vuonna 2001 suurin osa sinkkifosfaatin maailmanmarkkinoista oli seuraavien viiden eurooppalaisen tuottajan hallussa: Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG (jäljempänä Heubach), James M. Brown Ltd (jäljempänä James Brown), Société Nouvelle des Couleurs Zinciques SA (jäljempänä SNCZ), Trident Alloys Ltd (aikaisemmin Britannia) ja Union Pigments AS (aikaisemmin Waardals AS) (jäljempänä Union Pigments).

4 Komissio teki 13.5. ja 14.5.1998 samanaikaisia yllätystarkastuksia Heubachin, SNCZ:n ja Tridentin tiloissa – – asetuksen N:o 17 – – 14 artiklan 2 kohdan nojalla. – –

5 Komissio teki – – 11.12.2001 riidanalaisen päätöksen – –. Tämän tuomion antamiseksi huomioon otettu päätös on se, joka on annettu tiedoksi kyseessä oleville yrityksille ja joka on kannekirjelmän liitteenä – –.

6 Komissio toteaa riidanalaisessa päätöksessä, että Britannian (Trident 15.3.1997 lähtien), Heubachin, James Brownin, SNCZ:n ja Union Pigmentsin yhdistävä kartelli on ollut olemassa 24.3.1994 ja 13.5.1998 välisenä aikana. Kartelli on rajoittunut vakiolaatuiseen sinkkifosfaattiin. Ensinnäkin kartelliin osallistujat ovat tehneet markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen tuottajien myyntikiintiöiden avulla. Toiseksi ne ovat vahvistaneet 'perushinnat' tai 'suositushinnat' kussakin kokouksessa ja ne ovat yleisesti noudattaneet niitä. Kolmanneksi asiakkaat oli tietyssä määrin jaettu.

7 Riidanalaisen päätöksen päätösosa kuuluu seuraavasti:

'1 artikla

Britannia – – , Heubach – – , James – – Brown – – , [SNCZ], Trident – – ja [Union Pigments] ovat rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan määräyksiä osallistumalla jatkuvaan sopimukseen ja/tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan sinkkifosfaattialalla.

Rikkomisen kesto on seuraava:

– –

b) Britannia[n] – – tapauksessa: 24 päivästä maaliskuuta 1994 15 päivään maaliskuuta 1997;

– –

3 artikla

Edellä 1 artiklassa mainitusta rikkomisesta määrätään seuraavat sakot:

a) Britannia – –: 3,37 miljoonaa euroa,

b) – – Heubach – –: 3,78 miljoonaa euroa,

c) James – – Brown – –: 940 000 euroa,

d) [SNCZ]: 1,53 miljoonaa euroa,

e) Trident [– –]: 1,98 miljoonaa euroa,

f) [Union Pigments]: 350 000 euroa.

– –'

8 Sakkojen määrän laskemiseksi komissio otti käyttöön – –suuntaviivoissa – – esitetyn menetelmän sekä sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa 18 päivänä heinäkuuta 1996 annetun tiedonannon (EYVL 1996, C 207, s. 4; jäljempänä yhteistyöstä annettu tiedonanto).

9 Komissio katsoi ensinnäkin, että kantajalle sopiva sakkojen perusmäärä on 3,75 miljoonaa euroa (riidanalaisen päätöksen 313 perustelukappale). Tämän jälkeen se muistutti enimmäismäärästä, jota asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan mukaan kullekin kyseiselle yritykselle asetettava sakko ei saa ylittää. Määrätäkseen tässä säännöksessä säädetyn 10 prosentin enimmäismäärän edellisen tilikauden liikevaihdosta komissio otti kantajan osalta 'huomioon sen maailmanlaajuisen liikevaihdon 30 päivänä kesäkuuta 1996 päättyneeltä tilivuodelta. Kyseinen luku on viimeisin saatavilla oleva luku, joka koskee normaalin taloudellisen toiminnan vuotta' (345 perustelukappale). Koska tämä liikevaihto oli 55,7 miljoonaa euroa (50 perustelukappale), sakon enimmäismääräksi vahvistettiin noin 5,5 miljoonaa euroa. Koska sakon määrä ennen yhteistyöstä annetun tiedonannon soveltamista oli tätä rajaa alhaisempi, komissio ei lieventänyt sitä tällä perusteella.

10 Lopuksi komissio myönsi kantajalle yhteistyöstä annetun tiedonannon mukaisesti 10 prosentin lievennyksen sakosta (366 perustelukappale). Kantajalle asetetun sakon lopullinen määrä oli siten 3,37 miljoonaa euroa (370 perustelukappale)."

Oikeudenkäyntimenettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

5 Britannia nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 21.2.2002 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen riidanalaisen päätöksen osittaiseksi kumoamiseksi ja toissijaisesti tällä päätöksellä määrätyn sakon määrän lieventämiseksi.

6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen valituksenalaisella tuomiolla.

Asianosaisten vaatimukset

7 Britannia vaatii valituksellaan, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään sen nostama kanne

– kumoaa mainitun riidanalaisen päätöksen 3 artiklan sitä koskevin osin

– toissijaisesti muuttaa tätä 3 artiklaa valittajaa koskevin osin siten, että se kumoaa valittajalle määrätyn sakon tai lieventää sitä merkittävästi

– tai ainakin palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jotta tämä ratkaisee sen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskysymyksistä antaman tuomion mukaisesti

– joka tapauksessa velvoittaa komission vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan Britannialle sekä asian käsittelystä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa että valituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

8 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

– jättää valituksen osittain tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana

– velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

9 Britannia esittää vaatimustensa tueksi lähtökohtaisesti kolme valitusperustetta, jotka koskevat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan rikkomista, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista ja oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

10 Ensimmäisellä valitusperusteellaan Britannia väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut, että komissio on

sakon määrän määrätessään soveltanut oikein liikevaihdosta laskettavan 10 prosentin enimmäismäärää tämän yhtiön 30.6.1996 päättyneen tilikauden kokonaisliikevaihtoon sen sijaan, että se olisi laskenut tämän enimmäismäärän riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden liikevaihdosta.

11 Britannia väittää, että koska sillä ei ollut ollut liikevaihtoa riidanalaisen päätöksen tekemistä välittömästi edeltäneellä tilikaudella, komissio sai määrätä sille vain sellaisen sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 euroa. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissio ei ollut velvollinen tukeutumaan 30.6.2001 päättyneen tilikauden liikevaihtoon.

12 Britannia korostaa, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa olevalla ilmaisulla "edellinen" tarkoitetaan sakon määräämisestä tehtyä päätöstä edeltänyttä viimeisintä täyttä 12 kuukauden tilikautta.

13 Se väittää, että asetuksen N:o 17 mainitussa säännöksessä säädetyn liikevaihdosta laskettavan enimmäismäärän tavoite edellyttää, että tätä enimmäismäärää sovelletaan tilikauteen, joka kuvastaa kyseessä olevan yrityksen taloudellista merkitystä sinä päivänä, jona komissio tekee päätöksensä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että jos yritys ei ole harjoittanut taloudellista toimintaa tällaista päätöstä edeltäneen tilikauden aikana, tämän kauden liikevaihto ei anna mitään viitettä tämän yrityksen merkityksestä eikä se siten voi toimia perustana sakon määrän vahvistamiselle.

14 Britannia katsoo, että sen tarkistettuihin tileihin sisältyvät tiedot riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneestä tilikaudesta kuvastavat sen taloudellista tilannetta

päivänä, jona sille on määrätty sakko, eli silloin sen liikevaihto oli nolla. Sen mukaan komissio ei siis voinut käyttää sakon määrän määräämiseen tilikautta, jonka aikana tämän yhtiön taloudellinen toiminta oli merkittävämpää.

15 Komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmät perustuvat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan tavoitteen mukaisella tavalla siihen lähtökohtaan, että liikevaihdosta laskettavaa enimmäismäärää voidaan soveltaa vain, jos yrityksellä on ollut tällaista liikevaihtoa tilikautena, joka edelsi päätöstä, jolla hallinnollinen menettely lopetettiin.

16 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut perustellusti, että kyseinen enimmäismäärä ei ollut sovellettavissa sen vuoksi, että tällä viimeisellä tilikaudella ei ollut ollut liikevaihtoa, ja että 10 prosentin enimmäismäärän tarkoituksena on kuvastaa kyseessä olevan yrityksen taloudellista kapasiteettia, se on sovellettavissa silloin, kun on olemassa liikevaihto, johon se voidaan liittää.

17 Komissio täsmentää, että 10 prosentin enimmäismäärän soveltamisen ennakkoedellytyksenä on liikevaihdon olemassaolo. Jos lopullisen päätöksen tekemistä edeltäneeltä tilikaudelta puuttuu tällainen liikevaihto, on määrättävän sakon määrän arvioimiseksi välttämätöntä löytää muita indikaattoreita.

18 Komissio lisää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi siitä, onko nollan suuruinen liikevaihto pätevä osoitus Britannian taloudellisesta tilanteesta, koskee tosiseikkaa, jota ei voida tutkia uudelleen valituksen yhteydessä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

19 Ensimmäisellä valitusperusteellaan valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ilmaisun "edellinen tilikausi" tulkintaa koskevan oikeudellisen virheen.

20 Asianosaiset ovat siis yhteisöjen tuomioistuimessa eri mieltä siitä, millä tavalla komission on määritettävä "edellinen tilikausi" tapauksissa, joissa kyseessä olevan yhtiön taloudellinen tilanne on muuttunut merkittävästi aikana, joka sijoittuu rikkomiseen syyllistymisen ja sakon määräämistä koskevan komission päätöksen tekemisen väliin.

21 Mainitun käsitteen osalta on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa tämä säännös tai määräys on (ks. asia C-17/03, VEMW ym., tuomio 7.6.2005, Kok. 2005, s. I-4983, 41 kohta ja asia C-391/05, Jan De Nul, tuomio 1.3.2007, Kok. 2007, s. I-1793, 20 kohta).

22 Tältä osin on palautettava mieliin, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan tarkoituksena on antaa komissiolle valta määrätä sakkoja, jotta se voisi täyttää sille yhteisön oikeudessa annetun valvontatehtävän (ks. yhdistetyt asiat 100/80–103/80, Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomio 7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 105 kohta). Tähän tehtävään kuuluu erityisesti lainvastaisen käyttäytymisen poistaminen sekä tällaisen käyttäytymisen toistumisen ehkäiseminen (ks. asia 41/69, ACF Chemiefarma v. komissio, tuomio 15.7.1970, Kok. 1970, s. 661, Kok. Ep. I, s. 455, 173 kohta).

23 On lisättävä, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan komission on otettava huomioon kyseessä olevan rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

24 Nämä tekijät huomioon ottaen yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyn liikevaihdosta laskettavan enimmäismäärän tarkoituksena on estää se, että komission määräämät sakot olisivat suhteettomia kyseessä olevan yrityksen kokoon nähden (em. yhdistetyt asiat Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomion 119 kohta).

25 Edellä todetuista seikoista seuraa, että käsitteen "edellinen tilikausi" määrittämiseksi komission on kussakin yksittäistapauksessa ja asiayhteyden sekä asetuksella N:o 17 käyttöön otetun seuraamusjärjestelmän tavoitteet huomioon ottaen arvioitava kyseessä olevalle yritykselle tavoiteltua vaikutusta erityisesti sen liikevaihdon perusteella, joka kuvastaa yrityksen tosiasiallista taloudellista tilannetta aikana, jona rikkomiseen on syyllistytty.

26 Tällaisissa oikeudellisissa puitteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 38 ja 48 kohdassa, että sakon enimmäismäärän laskeminen edellyttää sen lisäksi, että komissiolla on tiedossaan päätöksen tekoajankohtaa edeltäneen viimeisen tilikauden liikevaihto, sitä, että nämä tiedot koskevat normaalin taloudellisen toiminnan täyttä tilikautta 12 kuukauden ajalta.

27 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on palauttanut mieliin valituksenalaisen tuomion 39 ja 49 kohdassa joukon erityistilanteita sen selittämiseksi, että komissiolla on oltava oikeus käyttää normaalin toiminnan täyden tilikauden liikevaihtoa asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan soveltamiseksi.

28 Jos valittajan väitteet hyväksyttäisiin, se johtaisi asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan sellaiseen tulkintaan, jonka mukaan tapauksissa, joissa komission päätöksen tekemistä edeltäneenä tilikautena ei ole syntynyt lainkaan liikevaihtoa, komissiolla olisi velvollisuus soveltaa vain kyseisen alakohdan ensimmäistä osaa, koska tämän saman alakohdan toisessa osassa mainittuun enimmäismäärään ei ole liitettävissä liikevaihtoa.

29 Tällaisessa tulkinnassa jätettäisiin kuitenkin ottamatta huomioon komissiolle mainitun 15 artiklan 2 kohdan nojalla kuuluvan toimivallan laajuuden lisäksi se, että tietyissä tilanteissa komission päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden liikevaihto ei anna mitään hyödyllistä tietoa kyseessä olevan yrityksen tosiasiallisesta taloudellisesta tilanteesta eikä sille määrättävän sakon asianmukaisesta tasosta.

30 Näin ollen silloin, kun kyseessä olevalla yrityksellä ei ole ollut lainkaan liikevaihtoa komission päätöksen tekemistä edeltäneenä tilikautena, kuten nyt esillä olevassa asiassa, komissiolla on oikeus tukeutua toiseen tilikauteen, jotta se voi arvioida oikein tämän yrityksen taloudelliset resurssit ja varmistaa sakon riittävän varoittavan vaikutuksen.

31 Kuten julkisasiamies on maininnut ratkaisuehdotuksensa 74 kohdassa ja kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 40 kohdassa, sakon enimmäismäärän määrittäminen ei ole pelkkä valintakysymys asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyjen kahden mahdollisuuden eli miljoonan euron enimmäissakon ja kyseessä olevan yrityksen liikevaihdon perusteella vahvistetun enimmäismäärän välillä.

32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siis ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä katsoessaan, että komissio voi asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla ottaa huomioon riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen viimeisen täyden tilikauden eli 30.6.1996 päättyneen tilikauden.

33 Näin ollen Britannian valituksensa tueksi esittämä ensimmäinen peruste on hylättävä.

Toinen valitusperuste, joka koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista

34 Tässä valitusperusteessa on kaksi osaa.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

35 Toisen valitusperusteensa ensimmäisellä osalla Britannia väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta hylätessään kanteen, vaikka riidanalaisessa päätöksessä 10 prosentin enimmäismäärää sovelletaan viimeiseen sellaiseen tilikauteen, jonka aikana tällä yhtiöllä on ollut komission mielestä "normaalia taloudellista toimintaa", ja vaikka muiden kartelliin osallistuneiden yritysten tapauksessa huomioon on otettu tämän päätöksen tekemistä edeltänyt tilikausi.

36 Britannia väittää, että enimmäismäärän soveltaminen muun tilikauden liikevaihtoon kuin riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden liikevaihtoon merkitsee sitä, että sen taloudellinen tilanne tämän päätöksen tekopäivänä on jätetty ottamatta huomioon. Komission olisi pitänyt yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamisen takaamiseksi soveltaa asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä enimmäismäärää mainitun päätöksen tekemistä edeltäneeseen tilikauteen kaikkien kyseessä olevien yritysten osalta.

37 Britannia katsoo, että toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, sen nollan suuruinen liikevaihto mainittuna tilikautena heijastaa täsmälleen sen taloudellista tilannetta aikana, jona se on syyllistynyt rikkomiseen.

38 Komissio toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että valittajan tilanne oli erilainen kuin kahden muun kartelliin osallistuneen yrityksen tilanne, koska asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty 10 prosentin enimmäismäärä oli sovellettavissa näihin yrityksiin. Viimeksi mainituilla oli liikevaihtoa riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneenä tilikautena, ja tämä liikevaihto oli luotettava osoitus niiden taloudellisesta tilanteesta.

39 Komissio korostaa, että valittaja ei väitä olleensa samassa tilanteessa kuin kyseiset yritykset, vaan pelkästään, että sen nollan suuruinen liikevaihto kyseisenä tilikautena heijasti täsmällisellä tavalla sen taloudellista tilannetta kyseisenä aikana. Tällainen väite saattaisi kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman tosiseikkojen toteamisen kyseenalaiseksi.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukataan ainoastaan, jos toisiinsa rinnastettavia tapauksia kohdellaan eri tavalla tai jos erilaisia tapauksia kohdellaan samalla tavalla, ellei tällainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltua (ks. asia C-344/04, IATA ja ELFAA, tuomio 10.1.2006, Kok. 2006, s. I-403, 95 kohta).

41 Nyt esillä olevassa asiassa on palautettava mieliin, että ne kaksi yritystä, joita Britannia tarkoittaa väitteillään, harjoittivat vielä kaupallista toimintaa kartellin kohteena olevilla markkinoilla, kun komissio teki riidanalaisen päätöksen. Komission oli siis mahdollista arvioida riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden liikevaihdon perusteella näiden yritysten taloudellisia resursseja ja määrittää niiden taloudellinen tilanne.

42 Sitä vastoin tällainen arviointi ei ollut mahdollinen Britannian osalta. On selvää, että sen tilanne oli riidanalaisen päätöksen tekopäivänä täysin erilainen kuin kartelliin osallistuneiden kahden muun yrityksen tilanne.

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 61–63 kohdassa, että komissiolla oli oikeus kohdella valittajaa eri tavalla kuin mainittuja yrityksiä, koska viimeksi mainitut olivat edelleen toiminnassa ja niiden liikevaihto riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneenä tilikautena oli luotettava osoitus niiden taloudellisesta tilanteesta.

44 On lisättävä, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan nojalla määrättävien sakkojen laskemisen yhteydessä kyseessä olevien yritysten eriytetty kohtelu on olennainen osa komissiolle tämän säännöksen perusteella kuuluvan toimivallan käyttämistä. Komissio voi harkintavaltansa rajoissa vahvistaa seuraamuksen tapauskohtaisesti kyseessä olevien yritysten menettelyn ja ominaispiirteiden perusteella taatakseen kussakin yksittäistapauksessa yhteisön kilpailusääntöjen täyden tehokkuuden (ks. vastaavasti asia C-308/04 P, SGL Carbon v. komissio, tuomio 29.6.2006, Kok. 2006, s. I-5977, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Toisen valitusperusteen ensimmäistä osaa ei siis voida hyväksyä.

Toisen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

46 Toisen valitusperusteensa toisessa osassa Britannia väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta hylätessään kanteen, vaikka riidanalainen päätös ei ole tähän verrattavia asioita koskevan aiemman hallinnollisen käytännön mukainen siltä osin kuin siinä vahvistetaan tilikausi, johon 10 prosentin enimmäismäärää sovelletaan.

47 Britannia väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan komissiolla oli oikeus poiketa aiemmasta alaa koskevasta käytännöstään, koska tämän yrityksen tilanne ei ollut verrattavissa tilanteeseen niissä muissa asioissa, joissa kyseessä oleville yrityksille määrättiin sakkoja.

48 Britannia viittaa toisen valitusperusteensa toisen osan tueksi kolmenlaisiin tilanteisiin.

49 Ensinnäkin se katsoo, että sen tilanne oli verrattavissa asioihin, joissa kartelliin osallistunut yritys oli siirtänyt toimintojaan toiselle kaupalliselle yksikölle ollen edelleen olemassa.

50 Toiseksi Britannia katsoo, että sitä on syrjitty verrattuna toisiin yrityksiin, joiden liikevaihto on vähentynyt.

51 Kolmanneksi Britannia väittää, että sitä ei ole kohdeltu samalla tavoin kuin perustamissopimuksen [81] artiklan mukaisesta menettelystä (IV/34.466 – Kreikan lauttaliikenne) 9.12.1998 tehdyn komission päätöksen 1999/271/EY (EYVL 1999, L 109, s. 24) kohteena ollutta yritystä.

52 Viimeksi mainitusta kohdasta Britannia toteaa, että kyseinen yritys oli vetäytynyt markkinoilta ennen komission päätöksen tekemistä. Koska tämän yrityksen edellisen tilikauden liikevaihto ei ollut käytettävissä, komissio oli nojautunut asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäiseen osaan ja määrännyt sille miljoonan euron sakon. Näin ollen Britannian tilanne ei saisi olla tämän yrityksen tilannetta epäedullisempi.

53 Komissio katsoo, että kysymys siitä, oliko valittajan tilanne verrattavissa aikaisempien päätösten kohteina olleiden yritysten tilanteeseen vai ei, on tosiseikkoja koskeva kysymys, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ratkaissut valituksenalaisessa tuomiossa ja jota yhteisöjen tuomioistuin ei näin ollen voi tutkia uudelleen valituksen yhteydessä.

54 Toimintojen siirtoa koskevasta ensimmäisestä väitteestä komissio toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että valittajan tilanne ei ollut verrattavissa aikaisempien päätösten kohteina olleisiin muihin yrityksiin, koska toisin kuin nämä yritykset, Britannialla ei ollut ollut lainkaan liikevaihtoa riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneenä tilikautena.

55 Siitä toisesta väitteestä, jonka mukaan Britanniaa ei ollut kohdeltu samalla tavoin kuin muita yrityksiä, joiden liikevaihto oli pienentynyt, komissio korostaa, että valittaja ei ollut missään vaiheessa esittänyt tätä väitettä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

56 Päätöstä 1999/271 koskevasta kolmannesta väitteestä komissio palauttaa mieliin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt sen. Komission aiempi päätöskäytäntö ei voi olla sakkojen vahvistamisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla, koska tämä kehys määritellään ainoastaan asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa. Näin ollen tämän säännöksen tulkinta aiemmassa asiassa tietyn yrityksen eduksi ei voi olla sellainen oikeudellinen seikka, josta johtuisi velvollisuus kohdella toista yritystä myöhemmässä asiassa samalla tavalla.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

57 On palautettava mieliin, että kuten tämän tuomion 44 kohdassa todetaan, kartelliin osallistuneille yrityksille määrättävien sakkojen laskemisen yhteydessä näiden yritysten eriytetty kohtelu on olennainen osa komissiolle tällä alalla kuuluvaa harkintavaltaa.

58 Britannian esittämistä kahdesta ensimmäisestä väitteestä, joiden mukaan komissio on poikennut aiemmasta hallinnollisesta käytännöstään, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa todennut, että valittajan tilanne ei ollut rinnastettavissa komission aiemmissa päätöksissä tarkoitettujen yritysten tilanteeseen, koska sillä ei ollut liikevaihtoa riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneeltä tilikaudelta.

59 Tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti päätellyt mainitussa 61 kohdassa, että komissio kohteli perustellusti Britanniaa eri tavoin kuin mainittuja yrityksiä.

60 Päätöstä 1999/271 koskevista valittajan väitteistä on todettava myös, että vaikka tässä päätöksessä tarkoitetun yrityksen tilanne onkin lähellä Britannian tilannetta, yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, johon viitataan asiassa C-167/04 P, JCB Service vastaan komissio, 21.9.2006 annetun tuomion (Kok. 2006, s. I-8935) 201 ja 205 kohdassa, ilmenee, että komission aiempi päätöskäytäntö ei ole sakkojen määrittämisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla ja että muita asioita koskevat päätökset ovat luonteeltaan vain viitteellisiä syrjinnän mahdollisen olemassaolon osalta, koska on epätodennäköistä, että niihin liittyvät olosuhteet, kuten markkinat, tuotteet, yritykset ja asianomaiset ajanjaksot, olisivat identtisiä.

61 On lisättävä, että sellaiseen hallinnolliseen menettelyyn osallistuvat yritykset, jonka päätteeksi voidaan määrätä sakkoja yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisesta, eivät voi saavuttaa perusteltua luottamusta siihen, ettei komissio ylitä aiemmin käytettyä sakkojen tasoa, eikä sakkojen laskentatapaan. Yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt tältä osin erityisesti, että kyseisten yritysten on näin ollen otettava huomioon se mahdollisuus, että komissio päättää minä hetkenä hyvänsä korottaa sakkojen tasoa aiemmin soveltamastaan tasosta (ks. yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok. 2005, s. I-5425, 228 ja 229 kohta).

62 Kun otetaan huomioon kaikki edellä todetut seikat, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että komissio ei ole loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta vahvistaessaan tilikauden, johon 10 prosentin enimmäismäärää sovelletaan.

63 Näin ollen toisen valitusperusteen toinen osa ei voi menestyä.

64 Siten Britannian valituksensa tueksi esittämä toinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kolmas valitusperuste, joka koskee oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista

65 Britannian valituksensa tueksi esittämä kolmas valitusperuste sisältää myös kaksi osaa.

Kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

66 Britannia väittää kolmannen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut oikeusvarmuuden periaatetta hylätessään kanteen, vaikka komissio on riidanalaisessa päätöksessä ottanut huomioon muun tilikauden kuin tämän päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden vahvistaakseen asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyn liikevaihdosta laskettavan enimmäismäärän.

67 Tarkemmin sanottuna Britannia väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että se, että komissio on poikennut asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan sanamuodosta ja käyttänyt laskentaperusteena muuta kuin riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltänyttä tilikautta, ei olisi ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen kanssa.

68 Britannia väittää, ettei ollut ennakoitavissa, että komissio aikoisi käyttää laskentaperusteena muuta kuin mainittua tilikautta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lähestymistapa aiheuttaa Britannian mukaan merkittävää oikeudellista epävarmuutta, koska komission tutkimusten kohteena olevien yritysten on mahdotonta määrittää sakon enimmäismäärän määräämisen kannalta ratkaisevaa viitevuotta.

69 Britannia lisää, että ainoa tapa taata yhtenäinen ja ennakoitavissa oleva hallinnollinen käytäntö on se, että sovelletaan asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä enimmäismäärää komission päätöksen teke-

mistä edeltäneeseen tilikauteen kaikissa olosuhteissa, vaikka tällainen tulkinta johtaisikin siihen, että tässä säännöksessä säädettyä enimmäismäärää sovelletaan nollan suuruiseen liikevaihtoon.

70 Komissio katsoo, että sen tulkinta asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta oli ennakoitavissa, koska tässä säännöksessä vahvistettua enimmäismäärää sovelletaan hallinnollisen vaiheen päättävää päätöstä edeltävän tilikauden liikevaihtoon ja koska valittajalla ei ollut liikevaihtoa tällaisena tilikautena.

71 Komissio väittää, että sakkojen ennakoitavuuden käsite tarkoittaa sitä, että yritysten täytyy voida arvioida toimiensa seuraamukset ennalta. Nyt esillä olevassa asiassa silloin, kun valittaja päätti syyllistyä kilpailusääntöjen rikkomiseen, sen liikevaihto ei eronnut juurikaan siitä, jota käytettiin 10 prosentin enimmäismäärän laskemiseen, eli 55,7 miljoonaa euroa vuoden 1996 kesäkuun lopussa päättyneeltä tilikaudelta.

72 Komissio päättelee tästä, että sinä aikana, jona Britannia oli syyllistynyt moitittuun rikkomiseen, se saattoi olettaa, että jos rikkominen olisi paljastunut ja siitä olisi rangaistu heti, sen olisi pitänyt maksaa noin 5,5 miljoonan euron suuruinen sakko.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

73 On todettava, että Britannia muotoilee väitteillään olennaisin osin uudelleen kaikki tämän valituksen ensimmäisen perusteen tueksi jo esittämänsä väitteet, jotka koskevat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan rikkomista.

74 Koska tämän tuomion 32 kohdasta ilmenee, että ensimmäinen valitusperuste on perusteeton, valittajan kolmannen valitusperusteensa ensimmäisen osan tueksi esittämät väitteet ovat näin ollen myös perusteettomia.

75 Kolmannen valitusperusteen ensimmäistä osaa ei siis voida hyväksyä.

Kolmannen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

76 Britannia väittää kolmannen valitusperusteensa toisessa osassa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen hylätessään kanteen, vaikka riidanalainen päätös loukkaa perusoikeuksia. Rikosoikeudellisten seuraamusten alalla oikeusvarmuus on perusoikeus, josta määrätään ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 7 artiklan 1 kappaleessa sekä Nizzassa 7.12.2000 julistetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan (EYVL C 364, s. 1) 49 artiklan 1 kohdassa.

77 Komissio väittää, että kolmannen valitusperusteen tämä osa on uusi, koska sitä ei ole esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

78 Komissio lisää, että koska Britannian liikevaihto aikana, jona rikkomiseen oli syyllistytty, eli vuosina 1994–1997, oli noin 55 miljoonaa euroa, tämä yritys saattoi odottaa enintään 5,5 miljoonan euron suuruista sakkoa, jos kartelli paljastuisi. Koska

Britannia ei voinut tietää riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden liikevaihtoaan, se ei voi väittää, että se odotti tietyn suuruista sakkoa.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

79 On palautettava mieliin, että oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että yhteisön oikeussäännöt ovat selviä ja täsmällisiä, jotta ne, joita asia koskee, tietäisivät, miten niiden tulee toimia niissä tilanteissa ja oikeudellisissa suhteissa, joihin yhteisön oikeusjärjestystä sovelletaan (ks. asia C-63/93, Duff ym., tuomio 15.2.1996, Kok. 1996, s. I-569, 20 kohta).

80 Yhteisön kilpailusääntöjen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa palauttanut mieliin, että näiden sääntöjen täytäntöönpanoa koskevat säännökset, erityisesti asetus N:o 17 ja suuntaviivat, mahdollistavat sen, että yritykset voivat ennakoida varmuudella ne taloudelliset seuraamukset, jotka aiheutuvat mainittujen sääntöjen rikkomisesta.

81 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen katsonut perustellusti valituksenalaisen tuomion 73 kohdassa, että oikeusvarmuuden periaate ei antanut valittajalle takeita siitä, että sen sinkkialan liiketoimintojen lopettamisesta olisi seurauksena rikkomisesta määrättävien sakkojen välttäminen. Britannia pystyi täysin ennakoimaan, että sille määrättäisiin sakko, koska se kilpailusääntöjen rikkominen, johon se oli syyllistynyt, oli selvä, ja että tämä sakko määrättäisiin paitsi tämän rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella, myös kyseisen yrityksen olosuhteiden perusteella.

82 Britannia ei esitä mitään väitettä eikä mitään muuta seikkaa, joka voisi osoittaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 73 kohdassa tekemä arviointi on oikeudellisesti virheellinen.

83 Kun lisäksi otetaan huomioon komission harkintavalta alalla, kartelliin osallistunut yritys ei voi olla varma siitä sakon määrästä, jonka komissio voi sille määrätä asetuksen N:o 17 säännösten soveltamisen yhteydessä.

84 Näin ollen se, että Britannia ei voinut ennalta tietää, mikä viitevuosi oli ratkaiseva sakon enimmäismäärän määräämiseksi, ei itsessään ole oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista.

85 Kolmannen valitusperusteen toista osaa ei näin ollen voida hyväksyä.

86 Siten Britannian valituksensa tueksi esittämä kolmas peruste on hylättävä.

87 Edellä esitetystä seuraa, että valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

88 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan, jota työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Britannian velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Britannia Alloys & Chemicals Ltd velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset